

**Aprecieri din perspectiva stabilității financiare
privind evoluția creditului în valută
acordat companiilor și populației**

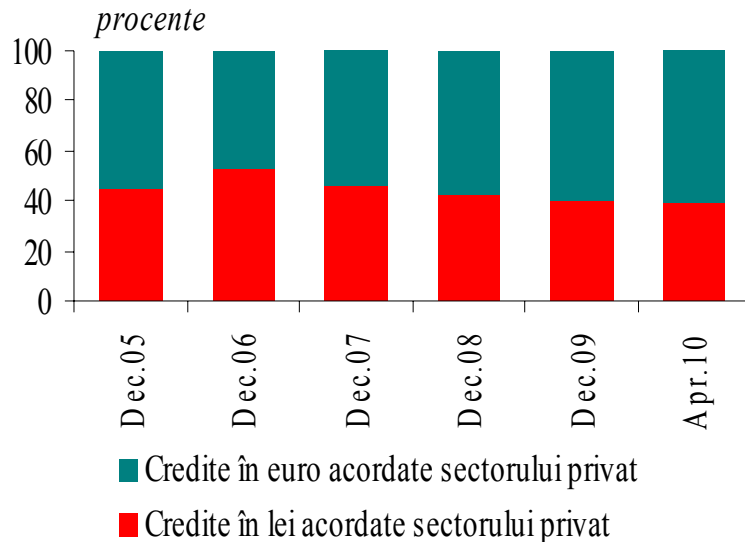
**Ion Drăgulin
Banca Națională a României
București, 5 iulie 2010**

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

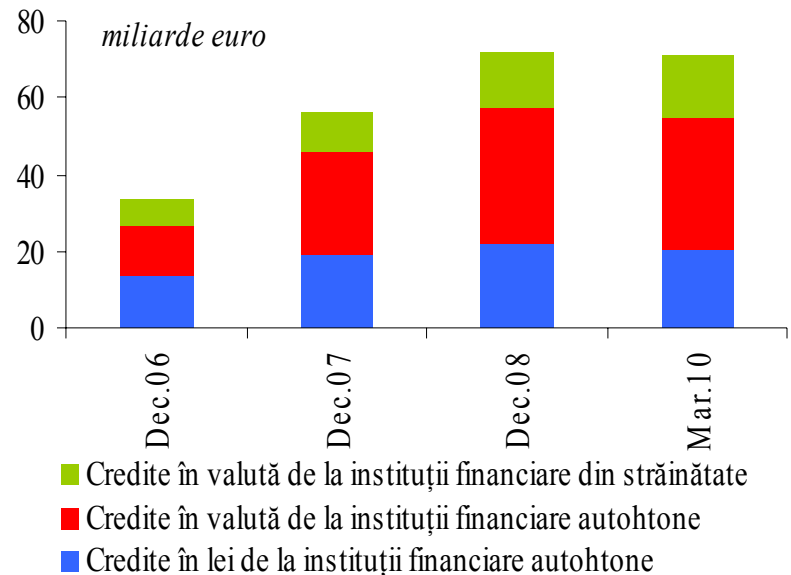
Creditele în valută reprezintă o parte semnificativă atât din portofoliul băncilor românești, cât și din datoriile acumulate de sectorul privat....

Structura creditelor acordate sectorului privat, după monedă

Sursa: BNR

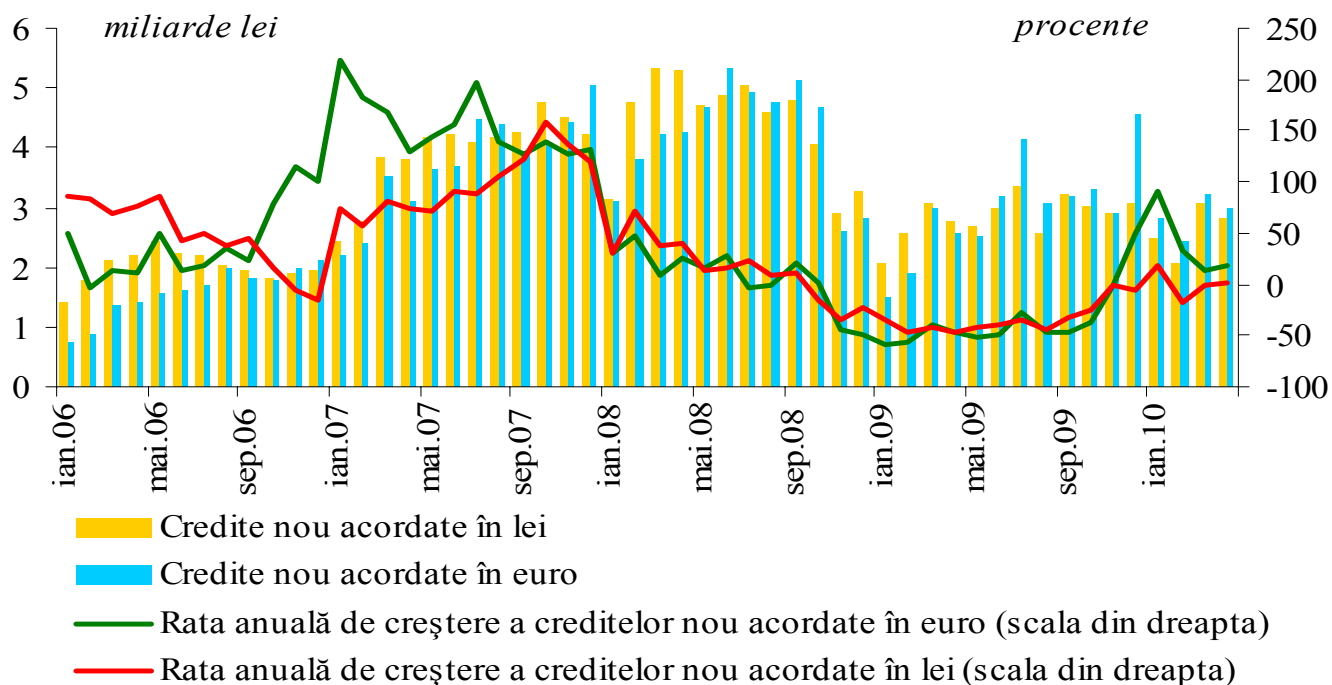
Structura îndatorării companiilor și populației, după monedă

Sursa: calcule BNR

..fiind consecința anilor anteriori de creștere puternică a creditării...

Evoluția creditării sectorului privat în funcție de monedă

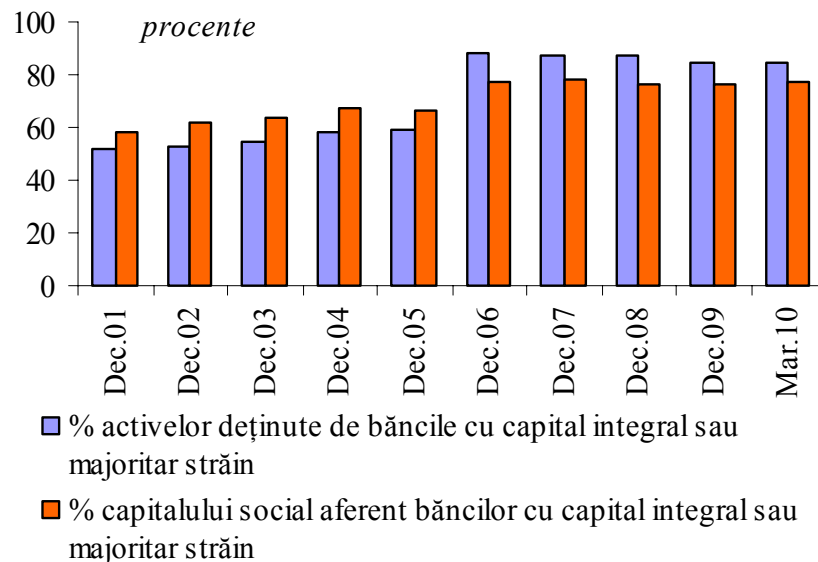
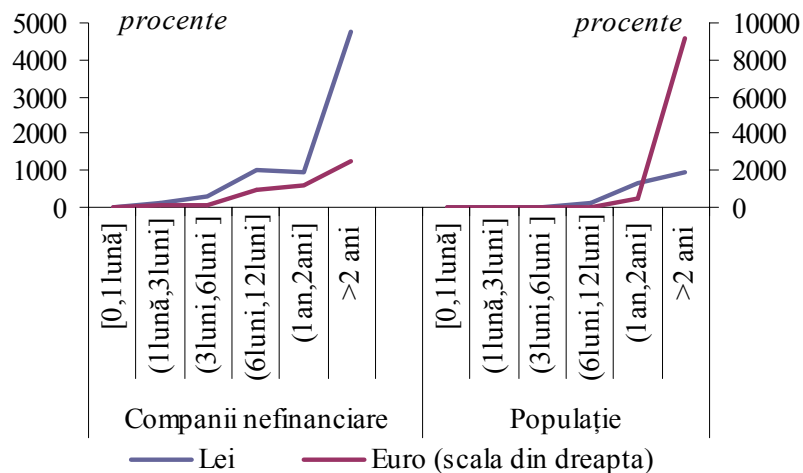
Sursa: BNR

..susținută atât prin factorii de ofertă (lipsa unei economisiri interne suficiente și a prezenței puternice a băncilor cu capital integral sau majoritar străin)...

Indicatorul *Credite/Depozite* indică existența unor asimetrii în structură (Dec.2009)

Contribuția băncilor cu capital integral sau majoritar străin în total active, respectiv total capital social al sistemului bancar

Raportul Credite/Depozite a înregistrat după 2008 o corecție importantă

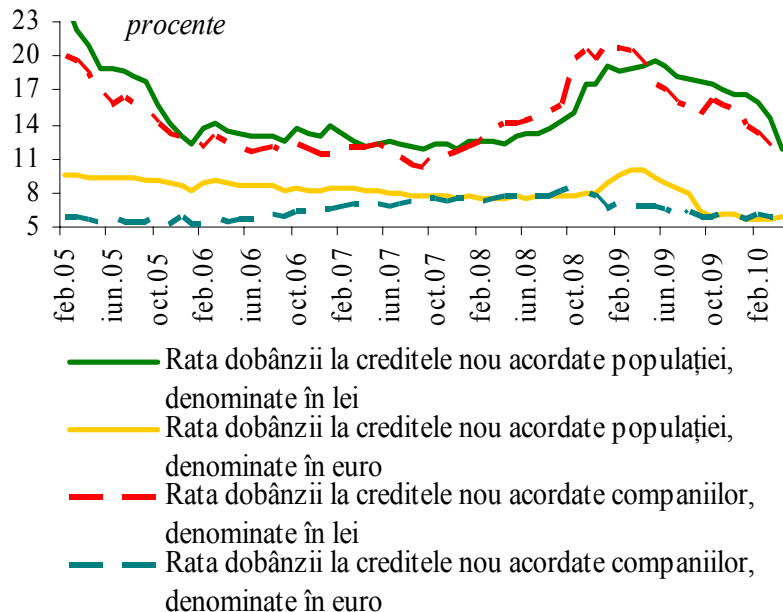

Sursa: calcule BNR

Sursa: calcule BNR

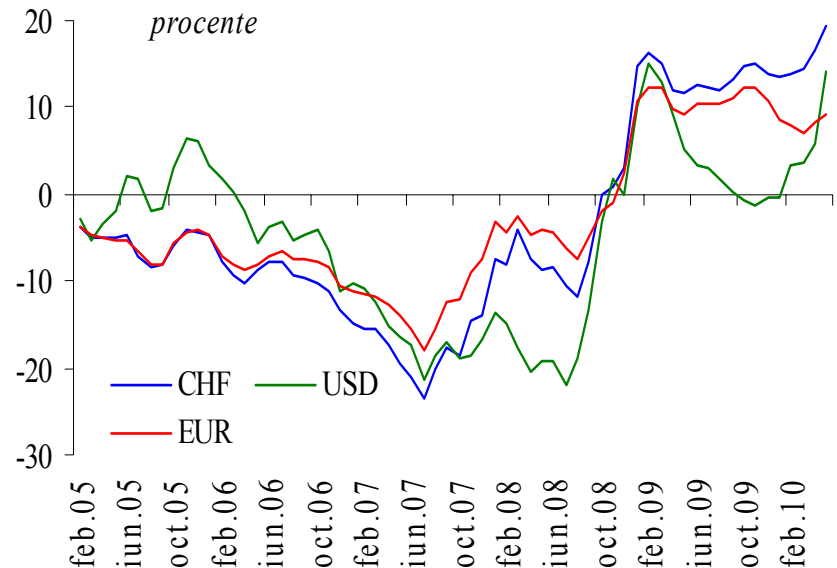
... cât și prin factorii de cerere (diferențial ridicat între ratele de dobândă la creditele în lei și valută și tendința de apreciere nominală a monedei locale între 2004-2008)

Persistența diferențialului de rata dobânzii între creditele nou acordate în lei și cele în euro...

Sursa: BNR

...iar moneda locală a cunoscut o apreciere în anii anteriori (Ian.2005 = 0)

Sursa: BNR

BNR a luat măsuri preventive pentru a diminua ritmul rapid de creștere al creditării în valută

(i) August 2004- Martie 2006

Majorarea RMO pentru pasivele în valută diferențiat după scadență. Pentru pasivele în valută cu o scadență mai mare de 2 ani este majorată de la 0% până la valoarea de 40%. Pentru pasivele cu o scadență mai mică de 2 ani, RMO a fost majorat de la 25% la 40%;

(ii) Februarie 2004 +August 2005

Reglementări pentru descurajarea creditării (lei și valută): limitarea gradului de îndatorare (30/35/40%) și a nivelului valorii garanții în total credit (75%).

(iii) Septembrie 2005

- Limitarea expunerilor instituțiilor de credit (persoane juridice române) reprezentând credite în valută acordate persoanelor fizice și companiilor la maximum 300% față de fondurile proprii (după deducerea provizioanelor specifice de risc de credit);
- Clienții persoane fizice care nu dispun de venituri certe în aceeași monedă cu împrumutul contractat nu pot fi încadrați de instituțiile de credit decât în cel mult categoria de performanță financiară B;

(iv) Februarie 2008

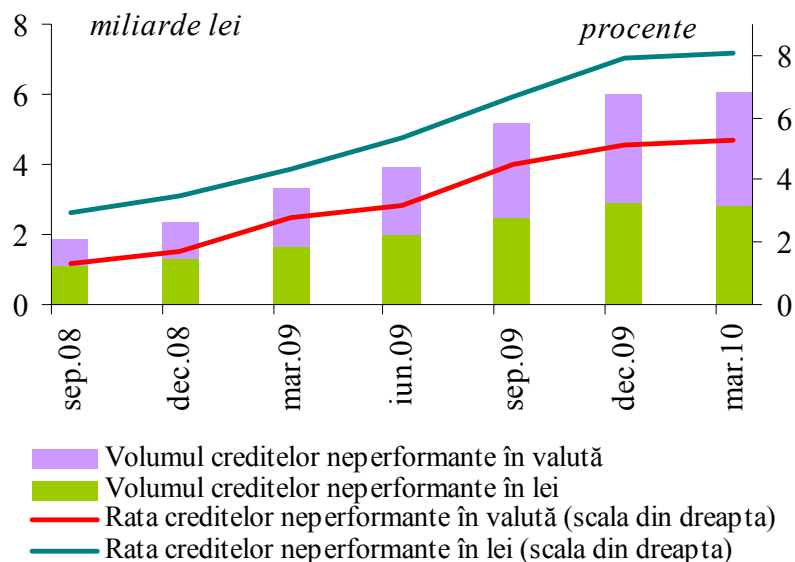
Stabilirea în mod diferențiat a coeficienților de provizionare pentru creditele acordate în valută sau indexate la cursul unei valute acordate persoanelor fizice expuse la riscul valutar;

(v) August 2008

Luarea în considerare a riscului de rată a dobânzii și a riscului de curs de schimb pentru stabilirea gradului maxim de îndatorare (stabilit la nivel individual prin folosirea modelelor interne de risc).

Riscul de credit asociat portofoliului în valută este în creștere...

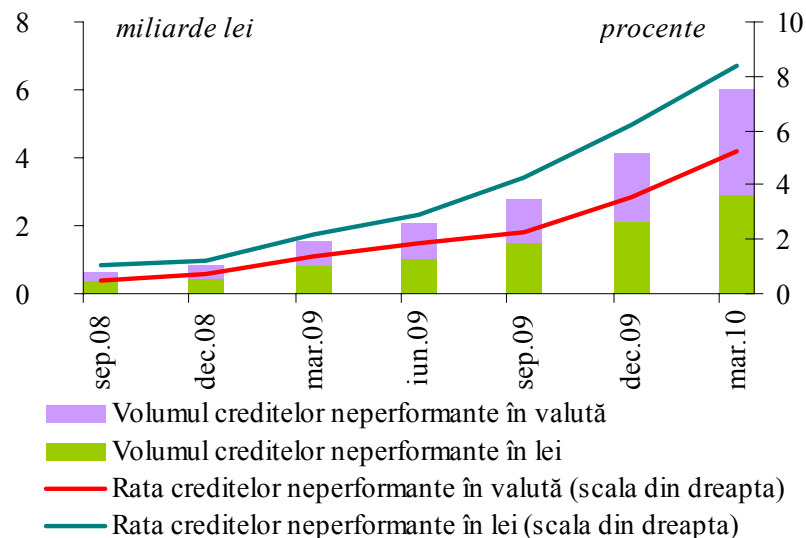
Riscul de credit în portofoliul de credite acordate populației

Notă: Credite neperformante –credite cu peste 90 de zile întârziere

Sursa: CRB, Biroul de Credit, calcule BNR

Riscul de credit în portofoliul de credite acordate companiilor

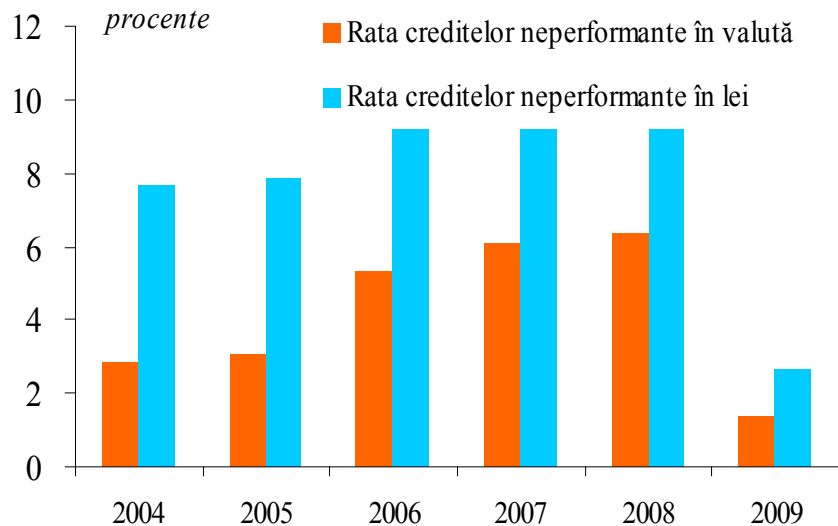
Notă: Credite neperformante –credite cu peste 90 de zile întârziere

Sursa: CRB, calcule BNR

...dar costul creditului și evoluția cursului par să nu fie factorii fundamentali în deteriorarea portofoliilor

Rata creditelor neperformante la momentul martie 2010 pentru creditele nou acordate în anul specificat

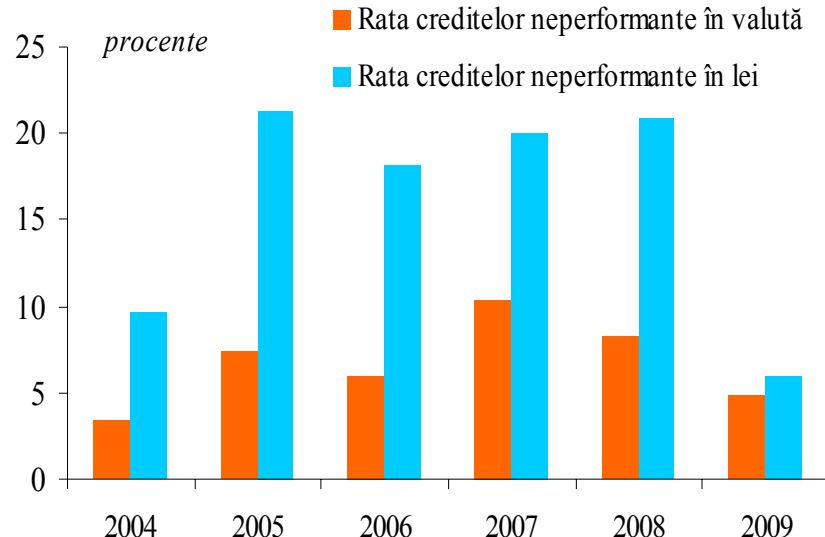
Sectorul populație

Notă: Credite neperformante – credite cu peste 90 de zile întârziere

Sursa: CRB, Biroul de Credit

Sectorul companii

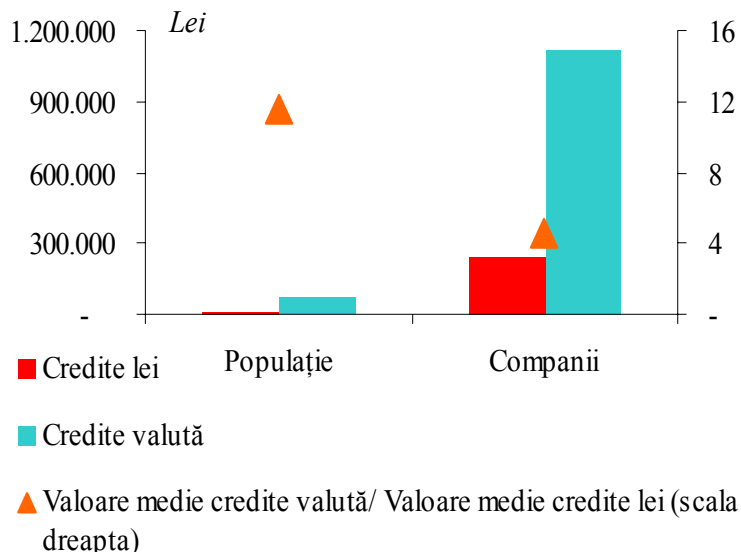
Notă: Credite neperformante – credite cu peste 90 de zile întârziere

Sursa: CRB

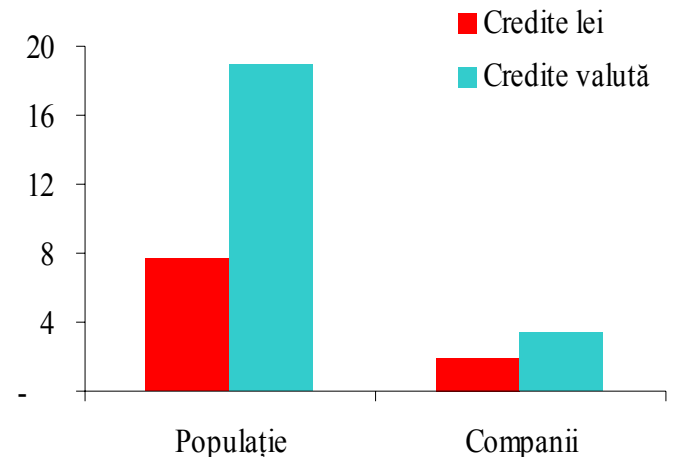
Gradul mare de îndatorare al debitorilor ce au luat credite în valută și maturitatea mare a acestui tip de îndatorare par a fi factorii principali în evoluția neperformanței

Valoarea medie a unui credit (lei sau echivalent lei), martie 2010

Sursa: CRB, Biroul de Credit, calcule BNR

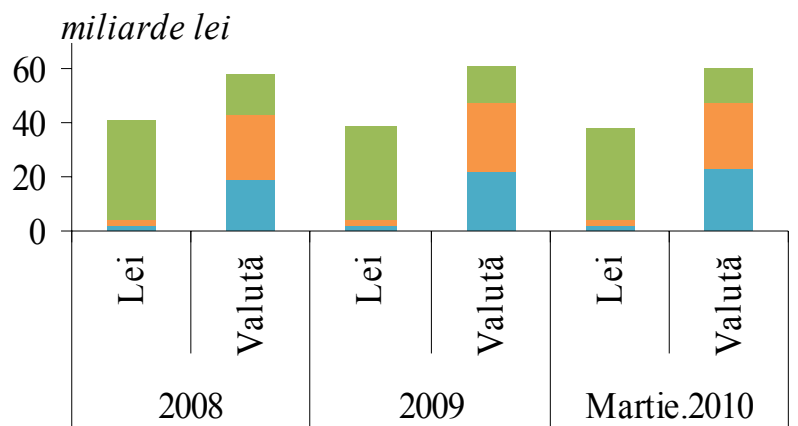
Maturitatea medie a unui credit (ani), martie 2010

Sursa: CRB, Biroul de Credit, calcule BNR

Destinația creditelor în valută arată că descurajarea acestui tip de îndatorare trebuie realizată în mod diferențiat

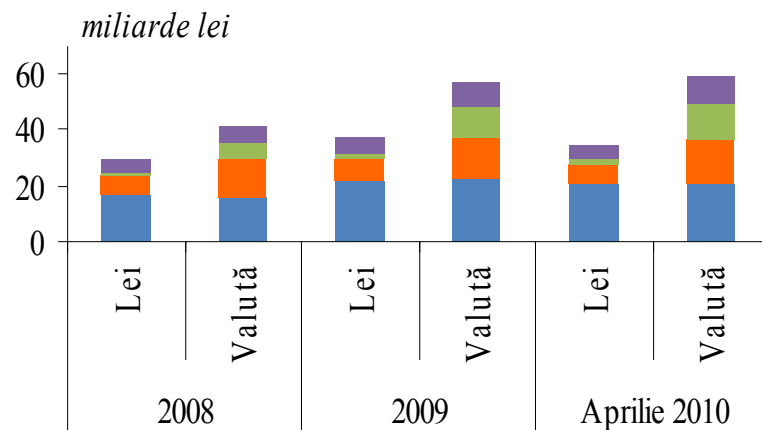
Structura creditului acordat populației, după destinație și monedă

- Credite de consum negarantate cu ipotecă sau fără garanții
- Credite de consum garantate cu ipotecă
- Credite imobiliare

Sursa: BNR

Structura creditului acordat companiilor, după destinație și monedă

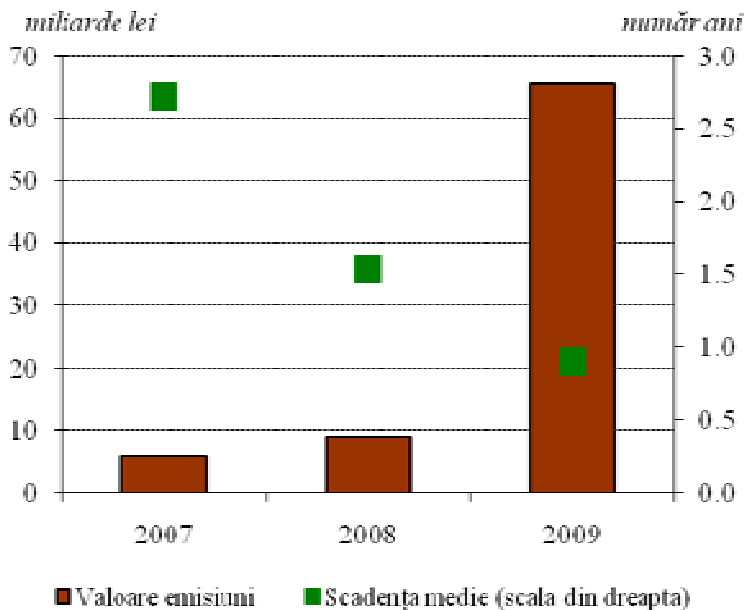

- Alte credite
- Credite pentru investiții imobiliare
- Credite pentru finanțarea stocurilor și pentru echipamente
- Credite de trezorerie

Sursa: BNR

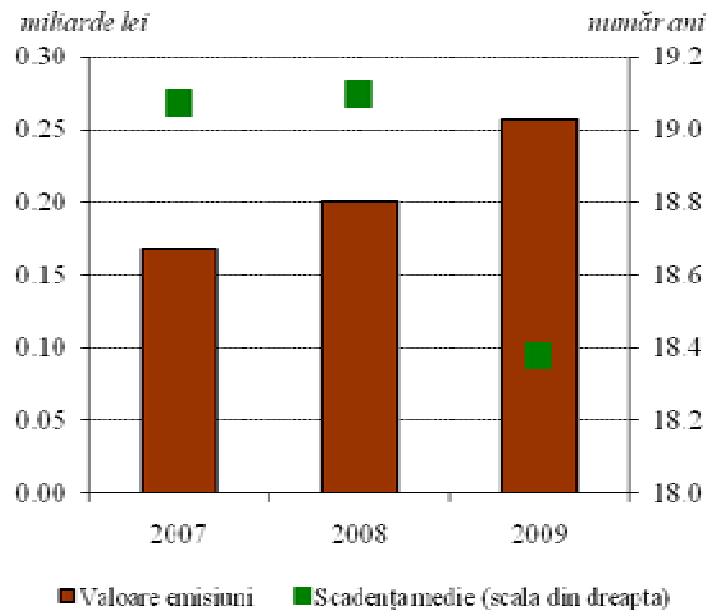
Piața titlurilor de datorie din România se limitează la titluri de stat și obligațiuni municipale, sectorul privat se finanțează prin credit bancar

Piața primară titluri de stat

Sursa: BNR

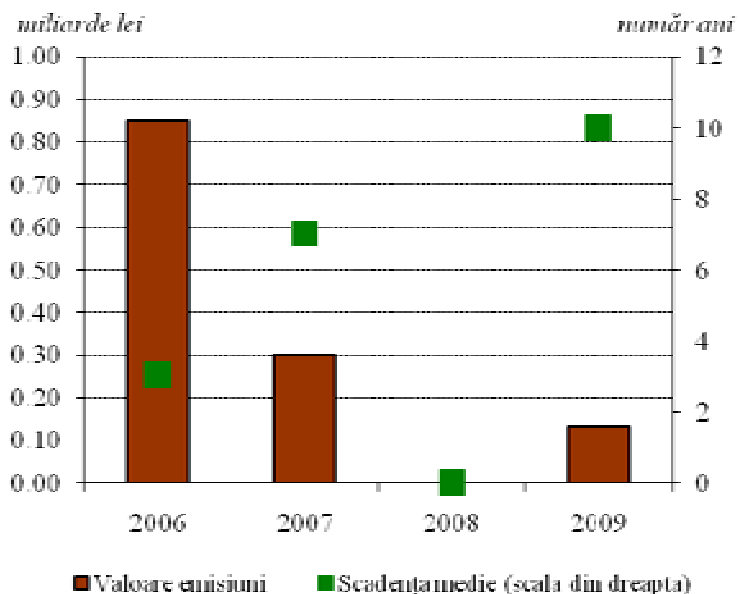
Piața primară obligațiuni municipale

Sursa: www.kmarket.ro

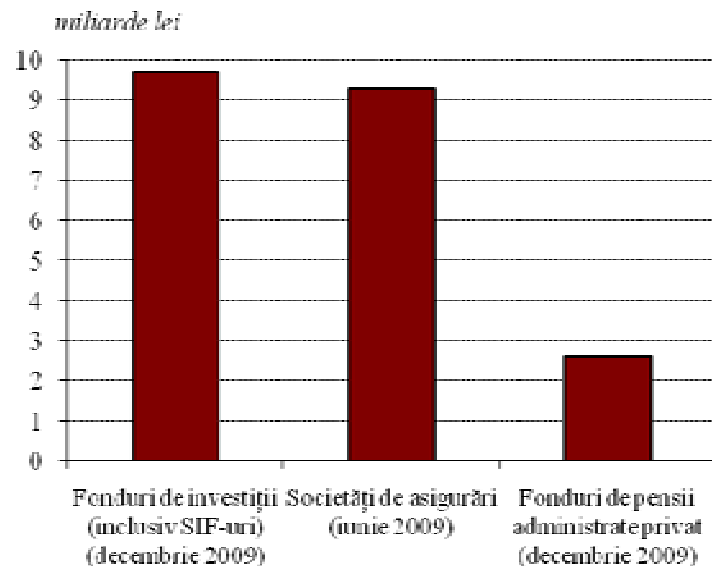
Obligațiunile pot reprezenta o alternativă de finanțare a sectorului bancar; investitorii instituționali – sursă potențială de finanțare

Emisiuni de obligațiuni corporative la București în ultimii 4 ani

Sursa: www.kmarket.ro

Active (plasamente) ale investitorilor instituționali

Sursa: BNR, CSSPP, MFP

Dezvoltarea unei piețe locale a obligațiunilor denumite în lei, emise de instituțiile de credit poate fi încurajată prin:

(i) Stimularea economisirii pe scadențe mai îndelungate

(ii) Reducerea costurilor emisiunilor de obligațiuni corporative

- Garantarea cu credite ipotecare a obligațiunilor emise
- Garanții colaterale sau linii de credit din partea instituțiilor financiare mamă sau a unor organisme financiare internaționale
- Nivel redus al comisioanelor de emisiune și tranzacționare a obligațiunilor corporative

(iii) Introducerea unor clauze *put* de răscumpărare a obligațiunilor dacă prețul titlurilor coboară sub un anumit prag

Concluzii

- Îndatorarea totală în valută a companiilor și populației este mare și riscurile sunt importante
- Factorii principali care explică evoluția neperformanței la creditarea în valută sunt: (i) gradul mare de îndatorare și (ii) pe maturități semnificative
- Măsurile de descurajare a creditării în valută trebuie să aibă în vedere:
  - Volumul mare al creditului de acest tip nu permite ajustări bruște
  - Anumite categorii de credite în valută au justificare în raționamente economice
  - Capacitatea limitată a băncilor românești de a obține resurse în monedă națională pe termen lung
  - Eficiența unor asemenea măsuri presupune implementarea comprehensivă la nivel UE